

BOK

Feilslått politikk omgjøres til kritikk av islam

Forfatter og samfunnsdebattant Hege Storhaug blir ofte omtalt som kontroversiell. Da må en samtidig spørre; for hvem? Hun er kontroversiell for redaksjonene i meningsbærende aviser og deres lesere, men om hennes synspunkter er kontroversiell for folk flest, er jeg ikke like sikker på.

Debattbok
Hege Storhaug
Islam Den 11. landeplage
Kolofon forlag 2015



Hovedbudskapet i boka hennes er at demokratiet og friheten er truet av islam og at vi står ovenfor en sivilisasjonskamp, som kan få fatale konsekvenser.

Når en leser Storhaugs bok med bildene fra terrorhandlingene i Paris friskt i minne, må en holde tunga rett i munnen. Hun skriver; «Det pågår en krig i Europa. Ikke en konvensjonell krig. Det pågår en krig mellom demokratiske frihetsverdier og barbariske verdier». Før fornuften melder seg, kjenner jeg som leser en dragningskraft mot å akseptere Storhaugs trusselbilder og advarsler. Det er en helt naturlig menneskelig tilbøyelighet i møte med det som truer oss å stigmatisere og forenkle.

Storhaug tegner bilder som advarer om en krig mellom sivilisasjoner. Men når dette underbygges med personlige erfaringer og svært selektive referanser, som for eksempel referanser til Youtube klipp, så blir argumentasjonen veldig unyansert.

Storhaug skriver godt. Det er fin flyt i teksten, som er spekket

med egne erfaringer fra i alt 17 reiser til Pakistan. Storhaug har også besøkt innvandrerghettoer i Marseilles og Malmø, og de personlige erfaringene formidles på en levende måte.

De utgjør samtidig en svakhet ved boken når de tas til inntekt som generelle sannheter om islam som en trussel for samfunnet. Spesielt når hun beskriver situasjonen i innvandringstetter forsteder i Frankrike med groteske eksempler på massevoldtekter, forsøpling og kriminalitet, hvor det trekkes en årsakssammen-



Paris minnes sine døde etter terroren. FOTO: AFTENPOSTEN

heng til islam. Her beveger forfatteren seg på en farlig vei.

I realiteten beskrives her i hovedsak generelle forhold som utenforskap, rus, arbeidsledighet, psykiatri og rasisme. Storhaug klarer ikke på en overbevisende måte å underbygge påstanden om at islam er fellesnevneren. Forfatteren overser hvordan feilslått politikk, sosioøkonomiske forhold og søken etter identitet og mening kan være

konkurrerende årsaksforklaringer til problemene hun presenterer som en trussel fra islam.

«Islam Den 11. landeplage» bør leses som en debattbok, hvor forfatteren gir uttrykk for sine tolkninger av virkeligheten, og det er viktig at også Hege Storhaugs stemme får ytre seg i et demokrati. Som forfatteren selv advarer mot i boken, er det for enkelt å avskrive slike stemmer ved å plassere dem i båser som isla-

mofober eller rasister. Storhaugs bekymringer deles av mange og bør tas på alvor.

Dersom boken kun leses av den voksende menigheten av lesere som ukritisk tolker islam som en trussel ut fra en forenklet «oss-dem» tankegang, så er boken mindre viktig. Da bygger den bare opp under fordommer og frykt. **KJETIL GRØDUM, PH.D.**

Lysende og lekent om en far og en stor kunstner

Det blir selvironisk og dypt alvorlig når Linn Ullmann skriver farens bok om å bli gammel. I noen bøker tar man inn hvert ord. Ikke fordi man dveler ved dem, men fordi det er som om de åpner sansene våre litt mer. *De urolige* er en slik bok.

Roman
Linn Ullmann
De urolige
Oktober



Linn Ullmann møter sin far over en båndopptaker, hun skal skrive hans bok om alderdommen. Men det er for sent. Han er blitt for gammel. Samtalene med filmskaper Ingmar Bergman blir fragmentariske, av og til meningsløse. I syv år ligger opptakene der, uten at hun hører på dem.

De urolige er blitt en sjangeroverskridende roman, på mange

måter et portrett av faren – den begavede kunstneren, han som hadde fire hus, to biler, fem korer, én swimmingpool, ni barn og én kino, han som var sykkelig opptatt av punktlighet og regler, han som skrev lapper som begynte med *Elskede Yngsta Dotter* – et portrett av ham, men ikke bare. Av moren, men ikke bare. Et selvportrett, kanskje. En biografi om *de urolige*, ja. Men det er mer.

Helt i begynnelsen av boka beskriver Ullmann en scene fra en av farens filmer. Skuespiller Liv, forfatterens mor, ligger i en seng. Bildet mørkner, så lang-



somt at den som ser filmen ikke merker det, helt til ansiktet så vidt skimtes på lerretet. *Og da skjønner du det: Det er ditt*

ansikt du ser.

I boka: Farens ansikt, hans person, hans språk, hans uro, viskes ut. Den han har vært, i nærvær og fravær, blir borte i aldringen. Forfatteren veksler mellom en ren transkribering av samtale dem imellom, satt opp som et filmmanus, og oppvekstskildringer, utlagt i poetisk, lysende prosa. Det er så konkret, så fullstendig blottet for jåleri. For å låne Ullmanns egne ord: *Men hva om man vil snakke med vanlig stemme? Ikke for høyt, ikke for lavt, ikke for å overbevise, ikke for å forføre, ikke for å latterliggjøre, ikke for å bevege? Hvilke ord ville han ha valgt da?*

Boka er selvironisk, den er leken. Den er full av referanser til film, musikk og litteratur. Den er alvorlig og dypt rørende. Ikke én setning er uten mening. Og når



FOTO: AGNETE BRUN

du lukker den, er det naturligvis deg selv du har sett. Denne boka blir stående lenge, som én av de få. **TORBORG IGLAND**